

Eesti keele ainekava

7. klass

Nädalas tunde 2
Õppeaastas 70

Suuline ja kirjalik suhtlus

Õpitulemused

1. oskab valida suhtluskanalit; peab sobivalt telefonivestlusi ning asjalikku kirja- ja meilivahetust;
2. oskab algetada, arendada, tõrjuda ja katkestada nii suhtlust kui ka teemasid; väljendab oma seisukohti ning sõnastab vajaduse korral oma eriarvamuse;
3. esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid;
4. võtab loetut ja kuuldut eesmärgipäraselt kokku ning vahendab nii suulises kui ka kirjalikus vormis;
5. oskab eakohastel teemadel arutleda ja probleemülesandeid lahendada ning osaleb diskussioonides.

Õppesisu ja –tegevus

Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid. Veebis kommenteerimine.

Suhtlemine rühmas. Rühmatöö ajal arvamuse avaldamine ja põhjendamine.

Pädevused

Sotsiaalne, keele- ja enesemääratluspädevus.

Lõiming teiste ainevaldkondadega

Arvutiõpetus

Läbiv teema

„Teabekeskkond“

Teksti vastuvõtt

Õpitulemused

1. orienteerub tekstimaailmas: tunneb peamisi tekstiliike (tarbe-, teabe- ja meediažanre), nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
2. loeb ja kuulab sihipeaselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutabelisi tekste;
3. suudab teha järeldusi kasutatud keelevahendite kohta ning märkab kujundlikkust;
4. teab peamisi mõjutusvahendeid;
5. kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendades.

Õppesisu ja –tegevus

Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediažanrid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine.

Kõne kuulamine ning märkmete tegemine. Konspekteerimine. Kõne põhjal küsimuste esitamine. Kõnest olulisema teabe ja probleemide leidmine ning kokkuvõtte tegemine.

Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval. Meediatekstide tunnused. Põhilised meediakanalid.

Kvaliteetajakirjandus ja meelelahutuslik meedia. Fakti ja arvamuse eristamine.

Meediatekstide põhiliigid: uudislugu, arvamislugu, intervjuu, reportaaž, kuulutus. Uudise ülesehitus ja pealkiri.

Arvamusloo ülesehitus ja pealkiri. Reklaamtekst, reklaamtekstide eesmärk ja tunnused.

Televisioon ning raadio: avalik-õiguslikud kanalid ja erakanalid, tele- ja raadioprogrammide koostamise põhimõtted.

Veebilehed: eesmärgid ja ülesehitus. Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ning süstematiseerimine.

Pädevused

Väärtus-, õpi-, keele-, ettevõtlikkuspädevus ja vastutustunne.

Lõiming teiste ainevaldkondadega

Sotsiaallained.

Läbiv teema

„Teabekeskkond“

Tekstiloomed

Õpitulemused

1. oskab suuliselt esineda (võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
2. põhjendab ning avaldab viisakalt, asja- ja olukohaselt oma arvamust ning seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suulises kui ka kirjalikus vormis;
3. kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid nii tekste luues kui ka seostades;
4. leiab tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja internetist, valib kriitiliselt teabeallikaid ning osundab neid sobivas vormis.

Õppesisu ja –tegevus

Uudise kirjutamine: materjali kogumine, infoallikad, vastutus avaldatu eest. Uudise pealkirjastamine. Intervjuu tegemine: valmistumine, küsitlemine, kirjutamine, toimetamine ja vormistamine. Arvamuse kirjutamine: isikliku seisukoha kujundamine käsitletava probleemi kohta, selle põhjendamine.

Kirjalike tööde vormistamise põhimõtted. Teksti arvutitöötlus.

Pädevused

Väärtus-, õpi-, sotsiaalne, keele- ja ettevõtlikkuspädevus ja vastutustunne.

Lõiming teiste ainevaldkondadega

Sotsiaallained.

Läbiv teema

„Teabekeskkond“

Õigekeelsus ja keelehoole

Õpitulemused

1. väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest;
2. tuleb eesti kirjakeelega toime;
3. järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;
4. teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja -vorme
5. teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni;

Õppesisu ja –tegevus

Häälikuõpetus ja õigekiri

Häälikute liigitamine. Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades, kaashäälikuühendi õigekirja erandid. Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad. Silbitamine, pikk ja lühike silp. Poolitamine, sh võõrsõnade ja nimede poolitamine. Õigehäldus: rõhk ja välde. Välte ja õigekirja seosed. Omasõnad ja võõrsõnad. Veaohtlike võõrsõnade õigekiri. ÕSist (nii veebi- kui ka raamatuvariandist) õigekirja ning õigehälduse kontrollimine.

Vormiõpetus ja õigekiri

Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad (nimi-, omadus, arv- ja asesõnad) ning muutumatud sõnad (määr-, kaas-, side- ja hüüdsõnad). Sõnaliikide funktsioon lauses.

Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv, aeg, kõneviis, tegumood. Tegusõna vormide kasutamine lauses. Tegusõna käändelised vormid. Tegusõna astmevaheldus: veahtlikud tegusõnad ja sõnavormid. Õige pöörddevormi leidmine ÕSist, vormimoodustus tüüpsõna eeskujul. Liit-, ühend- ja väljendtegasõna. Tegusõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Käändsõnad. Käänetevahelised seosed. Veahtlikud käändevormid. Käändsõna astmevaheldus: veahtlikud käändsõnad ja sõnavormid. Õige käändevormi leidmine ÕSist, vormimoodustus tüüpsõna eeskujul. Omadussõna võrdlusastmed: veahtlikud sõnad. Käändsõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Numbrite kirjutamine: põhi- ja järgarvud, kuupäevad, aastad, kellaajad. Muutumatud sõnad. Määr- ja kaassõnade eristamine. Muutumatute sõnade kokku- ja lahkukirjutamise põhireeglid.

Pädevused

Väärtus-, keele- ja õpipädevus.

Hindamine

Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist.

Õpitulemused on jagatud valdkonniti. Hinnatakse

- 1) suulist ja kirjalikku suhtlust,
- 2) teksti vastuvõttu ja tekstist arusaamist (lugemisülesanded jms),
- 3) tekstiloomet (referaati, kirjandit; kommentaare ja arvamusavaldusi; elulugu, avaldusi, seletuskirju ja taotlusi jms),
- 4) õigekeelsust ja keelehoolet (harjutused, kontrolltööd, etteütused jms).

Õigekeelsuse asemel on esiplaanile seatud eri liiki tekstide vastuvõtu ja tekstiloomega seotud oskused ja teadmised, sh eri tekstiliikide keelelised erijooned ning kirjaliku ja suulise keelekasutuse variatiivsus.

Kirjanduse ainekava 7. klass

Nädalas tunde 2

Õppeaastas 70

Õpitulemused

1. Lugemine ja jutustamine

- 1) on läbi lugenud vähemalt neli eakohast eri žanrisse kuuluvat väärtkirjandusteost (raamatut);
- 2) loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestatult ning väärtustab lugemist;
- 3) tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrdleb teost mõne teise teosega.

4) Jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni.

2. Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused

- 1) vastab teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele;
- 2) kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ning tsitaate;
- 3) kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määrab teose olulisemad sündmused ning arutleb põhjuse-tagajärje seoste üle;
- 4) kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi, lähtudes humanistlikest ning demokraatlikest väärtustest;
- 5) arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust;
- 6) leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte ning kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte;
- 7) otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse.

3. Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine, kirjandusliku metakeele tundmine

- 1) tunneb ära ja kasutab tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi;
- 2) selgitab õpitud vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkust ning tähendust;
- 3) mõtestab luuletuse tähendust iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes.
- 4) eristab tekstinäidete põhjal rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna, mõistatus), rahvalaulu (regilaul ja riimiline rahvalaul) ja rahvajutu (muinasjutu, muistendi) liike ning nimetab nende tunnuseid;
- 5) seletab oma sõnadega eepika, lüürika, dramaatika, eepose, romaani, jutustuse, novelli olemust,
- 6) tunneb poploori erinevaid vorme.

4. Esitamine ja omalooming

- 1) esitab peast luuleteksti, jälgides esituse ladusust, selgust ning tekstitäpsust;
- 2) koostab ja esitab kirjandusteost tutvustava ettekande.
- 3) kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava (tegelase iseloomustus või miljöo kirjeldus) või jutustava (muinasjutu või muistendi) teksti, jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja.
- 4) kirjutab kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi.

Õppesisu ja –tegevus

Kirjandustekstide valik

Loetavad ja tundides käsitletavad kirjanduse eri liike ja žanreid esindavad tekstid valitakse eesti ja väliskirjanike loomingu, arvestades 7. klassile kohaseid teemavaldkondi.

Tundides käsitletavad ja terviklikult loetavad kirjandusteosed valitakse arvestusega, et esindatud oleksid järgmised teemavaldkonnad:

Suhted eakaaslaste ja õpetajatega, üksiolek ja hirmud, poiste ja tüdrukute suhted, abivajaja ja aitaja, tõrjutus, piir oma ja võõra vahel:

August Kitzbergi „Libahunt“, Oskar Lutsu „Kevade“, Aidi Valliku „Kuidas elad, Ann?“, Helga Nõu „Kuu es sõrm“ vm, Jüri Parijõgi „Teraspoiss“, Tanel ja Mihkel Tiksi „Ja kui teile siin ei meeldi...“, Valev Uibopuu „Janu“, Katrin Reimuse „Haldjatants“.

Minu juured, ajaloomälu, kangelaslikkus ja rahvusidentiteet: „Kalevipoeg“, Eduard Bornhöhe „Tasuja“ või „Vürst Gabriel ehk Prita kloostri viimsed päevad“, Fr. R. Faehlmann „Müütilised muistendid“, A. Kivirähk „Rehepapp“, L. Koidula „Säärane mulk“, Kristjan Jaak Petersoni, Juhan Liivi, Lydia Koidula luule, muistend, regilaul, vanasõna ja muinasjutt,

naljand ja anekdoot.

Mängulust ja sõnamängud:

Andres Ehin, Hando Runnel, Jüri Üdi, Ilmar Laaban, Jaan Pehk.

Vähemalt üks uudisproosa teos omal valikul; üks vabalt valitud luulekogu.

Soovitavalt üks paikkonna autori proosa- või luuleteos.

Terviklikult käsitletavat teost valib õpetaja.

Rahvaluule tekstivalik

Eri liiki muistendid ja muinasjutud. Koha- ja ajaloolised muistendid, usundilised muistendid. Kaval-Antsu ja Vanapagana lood. Rahvalaulud (sõprusest ja vaenlastest, mõistatuslaulud, pulma- ja armastuslaulud, kiidu- ja pilalaulud, tähtpäeva-, mängu- ja draamaelementidega laulud).

Rahvanaljandid, anekdoodid. Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid. Sõpruse teemalised ja eetilisi hoiakuid kajastavad, aja, tähtpäevade ning kommetega seotud vanasõnad ja kõnekäändud. Eesti rahva mõistatusi.

Põhjalikumalt käsitletavat autorit

Sissevaateid Lydia Koidula, Juhan Liivi, Oskar Lutsu, Jüri Parijõe, Kristjan Jaak Petersoni elu-, tegevus- ja loomingulukku.

Kirjanduse põhiliigid ja põhimõisted (eepika, lüürika, draamatika, romaan, jutustus, novell).

Pädevused

Väärtus-, õpi-, sotsiaalne, kirjandus- ja enesemääratluspädevus.

Lõiming teiste ainevaldkondadega

Toetab teiste valdkonnapädevuste saavutamist, sest kirjandustundides arendavad õpilased oma suulist ja kirjalikku väljendusoskust ning suhtlusoskust, õpivad lugema ja mõistma eri liiki tekste, arendavad kirjandustekste lugedes oma sõnavara ning avardavad maailmapilti. Matemaatika õppetextide ja tekstülesannete mõistmist soodustab kirjanduse tundides arendatav lugemisoskus.

Loodusainete õppe- ja teabetextide mõistmine eeldab samuti head lugemisoskust ja tekstitööd.

Sotsiaallainete õpet toetab ainevaldkond mitmel moel. Ilukirjandusteoste lugemine ja analüüs toetavad maailmapildi kujunemist, ajaloosündmuste ja arengu mõistmist ning ühiskonnaelus ja inimsuhetes orienteerumist. Kirjandustekste valides ja käsitledes peetakse silmas ühiskonnaelus olulisi valdkondi: väärtused ja kõlblus; suhted kodus ja koolis; omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus. Samaaegu toetavad sotsiaallaineid õppides omandatud teadmised ajaloost, ühiskonna arengust ja toimimisest ning inimesest kirjandusteostes kajastatud ühiskonnaelu probleemide ja inimsuhete mõistmist.

Kunstiainete õpet toetab eeskätt kirjanduse kui kunstiaine õppimine. Kirjandusteose analüüs seostatuna illustratsioonide vaatlusega soodustab kunsti väljendusvahendite eripära mõistmist. Kirjandusteose käsitlemise illustreerimine vastava ajastu muusikaga soodustab arusaamist muusika emotsionaalsest mõjust ning kunstilistest väljendusvahenditest. Kirjanduse ja muusikaõpetuse ühisosa on (rahva)laul, selle tekst ja esitamine.

Läbivad teemad

„Väärtused ja kõlblus“

„Kultuuriline identiteet“

Hindamine

Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist.

Eesmärgiseades on senisest enam rõhutatud kirjanduse kunstiliste väljendusvahendite mõistmist, õpilaste lugejaoskuste ning loovvõimete arendamist.

Välja on toodud järgmised õppevaldkonnad:

- 1) lugemine (lugemiskontroll, test, erinevad lugemisülesanded),
- 2) eri viisidel jutustamine (ümberjutustus jms),
- 3) teksti mõistmine, tõlgendamine ja analüüs (tegelase iseloomustus, miljöo kirjeldus, arvamislugu, kokkuvõte jms),
- 4) kujundlik mõtlemine ja keelekasutus (mõistete tundmine, kasutamine, eristamine, analüüs jms),
- 5) loovtööd (kirjeldav ja jutustav tekst),
- 6) kirjandusteksti või muu teksti esitamine (teksti peast esitamine, ettekanne).